

PRAKTISCH KANKER BIJ HUISDIEREN

www.licg.nl
over houden van huisdieren

De diagnose kanker bij uw geliefde huisdier komt hard aan. In korte tijd komen er veel vragen op u af. Kan de ziekte worden behandeld? Hoe ziet het leven eruit tijdens de periode van vervolgonderzoeken? Welke resultaten kan ik verwachten? Wat zijn de kosten? En wat de gevolgen voor het gezinsleven?

Gelukkig zijn steeds meer dieren met kanker te genezen. Maar niet altijd. Soms is een (volledig) herstel niet mogelijk. Wel kan door behandeling een betrekkelijk stabiele situatie ontstaan. Het dier kan hierdoor vaak nog voor een langere periode deel blijven uitmaken van het gezin.

Hoe ontstaat kanker?

Wat is kanker?

Bij kanker is er een ongeremde (zinloze) groei van cellen met afwijkend genetisch materiaal. Hierdoor ontstaat een gezwell, dat ook wel tumor wordt genoemd. Er zijn twee soorten gezwellen: goedaardige en kwaadaardige. De goedaardige gezwellen kunnen wel groot worden, maar ze blijven beperkt tot de plaats waar ze zijn ontstaan en verspreiden zich niet naar andere delen van het lichaam. Kwaadaardige gezwellen doen dat wel en zijn daardoor een grotere bedreiging van de gezondheid. De verspreiding naar andere delen van het lichaam gebeurt op twee manieren: door het binnendringen van omgevende weefsels (infiltratie) en door uitzaaiing (metastasering). Uitzaaiingen (metastasen) zijn kleine stukjes tumorweefsel die loslaten en zich vanuit de primaire tumor via de bloedbaan of de lymfevaten naar andere organen verplaatsen waar zij uitgroeien tot nieuwe gezwellen. Bekende plaatsen waar uitzaaiingen terecht kunnen komen zijn de lever en de longen.

De term 'kanker' wordt alleen gebruikt voor kwaadaardige gezwellen. Maar ook goedaardige gezwellen kunnen problemen veroorzaken, bijvoorbeeld als ze erg groot worden.

Oncologie is de tak van de medische wetenschap die zich bezighoudt met kanker.

Waarom wordt kanker veroorzaakt?

Kanker komt steeds vaker voor bij gezelschapsdieren. Dat komt voornamelijk omdat de gemiddelde leeftijd van dieren toeneemt. En ouder worden is nou eenmaal de grootste risicofactor voor het optreden van kanker. Ongeveer 47% van de honden en katten zal in de loop van zijn of haar leven één of meerdere vormen van kanker krijgen.

Hormonen spelen ook een rol. Daarom zijn het tijdstip waarop vrouwelijke honden en katten worden gesteriliseerd en het gebruik van de (prik)pil van belang. Hoe jonger de dieren worden gesteriliseerd, hoe kleiner de kans op (borst)kanker.

Ook erfelijke factoren kunnen een rol spelen. Bepaalde rassen zijn gevoeliger voor het ontwikkelen van kanker dan andere rassen. Ten slotte kunnen omgevingsfactoren – zoals zonlicht, nicotine, uitlaatgassen en teerproducten – de kans op het krijgen van kanker verhogen. Ten opzichte van de andere factoren zijn deze omgevingsfactoren minder belangrijk. Uitzondering zijn witte katten die een verhoogde kans op het ontwikkelen van plaveiselcelcarcinoom door UV-licht hebben.

Symptomen van kanker

Als uw dier een of meerdere van de volgende verschijnselen vertoont, kan er sprake zijn van kanker:

- Abnormale diktes die niet verdwijnen of toenemen in grootte;
- Wonden die niet genezen;
- Vermagering;
- Afname van de eetlust, moeilijkheden met kauwen of slikken;
- Bloedverlies of een andere uitvloeiing uit een lichaamsopening;
- Onaangename geur;
- Benauwdheid of hoesten;
- Niet meer graag willen wandelen, of verminderd uithoudingsvermogen;
- Blijvende kreupelheid of stijfheid;
- Moeilijkheden met plassen of ontlasting.

Andere verschijnselen zijn afhankelijk van het soort tumor: zich afzonderen, pijn, bleke mondslijmvliezen, veel drinken en plassen, overdreven veel eten.

Wat moet u doen?

Neem bij twijfel contact op met uw dierenarts. Wacht niet of een bultje groeit...! De kans op een succesvolle behandeling is meestal groter als de diagnose in een vroeg stadium wordt gesteld.

Behandelingsmethoden

Wie helpt mij?

De diagnose en behandeling van kanker zijn teamwork. U bent als eigenaar en verzorger een cruciale factor in het team, maar u staat er gelukkig niet alleen voor. Allereerst kunt u met uw eigen dierenarts het probleem bespreken. Daarnaast kunt u een beroep doen op geregistreerde specialisten en op dierenartsen die zich speciaal hebben toegelegd op de behandeling van kanker.

De diergeneeskunde kent een formele specialisatie. Specialisten worden geregistreerd door Europese specialistenverenigingen ('Colleges'), die worden gesuperviseerd door een Europese Raad voor de Specialisatie. Bij de behandeling van kanker zijn met name de volgende specialismen van belang: oncologie, chirurgie, diagnostische beeldvorming en pathologie. Er zijn in Nederland en België verscheidene centra waar deze specialismen zijn vertegenwoordigd.

De vereniging van samenwerkende diergeneeskundige kankercentra is een samenwerkingsverband van dierenartsen die zich speciaal hebben toegelegd op de behandeling van kanker. Deze dierenartsen zijn geen specialist, maar zij behandelen relatief veel patiënten met kanker.

Diverse methoden

In tegenstelling tot wat velen denken kan kanker bij dieren vaak goed worden behandeld. Er zijn diverse behandelingsmogelijkheden denkbaar: chirurgie (opereren), chemotherapie (anti-kanker medicijnen) en bestraling. Welke toegepast zal worden, hangt vooral af van het type kanker. De meeste typen kanker kunnen met een operatie behandeld worden. Soms kan er zelfs een combinatie van behandelingsmethoden worden toegepast. Maar welke behandeling ook gekozen wordt, een goede kwaliteit van leven zal steeds voorop staan.

Dieren verdragen deze behandelingen in het algemeen goed en in sommige opzichten zelfs beter dan mensen. Zo worden zij bijvoorbeeld niet kaal van chemotherapie. Wel vertonen ze soms haarverlies. Ook komen bij dieren braken en diarree veel minder vaak voor dan bij mensen. Maar op andere punten zijn juist extra maatregelen nodig. Zo moeten zij voor een bestraling in narcose worden gebracht omdat ze anders niet voldoende stil blijven liggen.

Hoewel kanker bij dieren dus vaak goed kan worden behandeld, blijft het moeilijk om te voorspellen of de patiënt volledig zal genezen. Vroegtijdig opsporen en een nauwkeurige, volledige diagnose zijn dus belangrijk.

Kosten

De kosten van behandeling kunnen variëren van € 100,- tot meer dan € 2.000,- om een dier met kanker een jaar tumorvrij te houden. Deze kosten zijn afhankelijk van het type kanker en de gebruikte behandelingen. U kunt uw dier verzekeren tegen (onverwachte) dierenartskosten. De bestaande dierverzekeringen hebben kankerbehandelingen in hun pakketten meeverzekerd.

De strijd tegen kanker vraagt naast een financiële investering ook nog een behoorlijke investering van energie en tijd en kan emotioneel belastend zijn.

Terminale zorg

Wanneer de mogelijkheden om te behandelen zijn uitgeput kan er nog veel worden gedaan om de laatste fase van het leven draaglijk te maken. Zorg verleend vanuit het hart kan kwaliteit geven aan zowel het leven als het sterven. Intieme, koesterende zorg thuis door de gezinsleden maakt het mogelijk om van dag tot dag in te spelen op de verschillen in het gedrag, de eetlust en de mogelijkheid om te bewegen van hun dier. Het geeft de gezinsleden de mogelijkheid een actieve rol te spelen bij het verlichten van het ongemak en het lijden van hun zieke huisdier. Dit maakt het makkelijker om later afscheid te nemen. Pijnbestrijding staat in de terminale zorg centraal. Hiervoor zijn krachtige en effectieve middelen beschikbaar.

Euthanasie

Het kan zijn dat de zorg voor het dier in zijn laatste levensfase niet langer helpt om de pijn draaglijk te maken en lijden te voorkomen. U kunt er dan voor kiezen om te stoppen met de behandeling en euthanasie toe te passen. Dit is het op een waardige manier beëindigen van het leven van een dier, als dat leven ondraaglijk is geworden. Euthanasie wordt ook vaak 'zachte dood' genoemd. Voor het ongeneeslijk zieke dier met kanker dat spoedig zal sterven kan euthanasie een zegen zijn, een laatste daad van verzorging. De nadruk op 'kwaliteit van leven' verschuift naar 'kwaliteit van sterven'. Het verrichten van euthanasie is een diergeneeskundige handeling die alleen mag worden verricht door een dierenarts.

Adressen

- Groep Veterinaire Specialisten van de KNMvD(GVS), <http://www.knmvd.nl>;
- Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, <http://www.diergeneeskunde.nl/klinieken/uu-kankercentrum-dieren/>;
- Nederlands KankerFonds voor Dieren (NKFD), www.nkfd.nl;
- Vereniging van Samenwerkende Diergeneeskundige Kankercentra, www.kankerbijdieren.nl.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: februari 2015

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl